

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 27.03.2019
Spisová značka: 4 Tdo 206/2019
ECLI: ECLI:CZ:NS:2019:4.TDO.206.2019.1
Typ rozhodnutí: USNESENÍ
Heslo: Důvod dovolání pro právní vady rozhodnutí
Náhrada nemajetkové škody
Příčinná souvislost
Usmrcení z nedbalosti
Dotčené předpisy: § 143 odst. 1 tr. zákoníku
§ 2959 předpisu č. 89/2012Sb.
§ 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.
§ 265b odst. 1 písm. b) tr. ř.
Kategorie rozhodnutí: C

4 Tdo 206/2019-339

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 27. 3. 2019 o dovolání, které podal obviněný **M. H.**, nar. XY, trvale bytem XY, XY, proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 7. 2018, sp. zn. 4 To 203/2018, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Vyškově pod sp. zn. 2 T 5/2018, takto:

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného **odmítá**.

Odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu ve Vyškově ze dne 19. 4. 2018, sp. zn. 2 T 5/2018, byl obviněný M. H. (dále jen obviněný, popř. dovolatel) uznán vinným přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se podle skutkové věty výroku o vině daného rozsudku dopustil tím, že:

dne 24. 5. 2017 v přesněji nezjištěné době od 17.30 do 17.40 hodin v lesním porostu č. XY v lokalitě nazývané „U druhé studny“ nad XY v k. ú. XY, okr. Vyškov, měl provádět na základě „Zadávacího listu samovýroby palivového dříví číslo 35/2017“, vydaného společností Vojenské lesy a statky České republiky, s. p., Divize Plumlov, sběr a zpracování dřevní hmoty a palivové klesti ležící na zemi v předem vymezeném prostoru, při kterém však provedl mimo tento předem vymezený prostor zadávacím listem nepovolené kácení (těžbu) vyvráceného, zavěšeného a zaklíněného stromu - lípy, přičemž se nechoval dostatečně pozorně, nedostatečně zajistil prostor ohrožený při této činnosti tak, aby se v ohroženém prostoru nenacházely jiné osoby, a po odřezání části kmene stromu - výřezu v délce cca 2,5 metru, které prováděl zakázaným způsobem - takzvaným špalkováním ve výši svých ramen, popsáním v nařízení vlády č. 28/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru, příloha - část II, bod 2, a v návodu k obsluze motorové pily, a způsobil tak sesunutí zbývající zaklíněné korunové části kmene stromu na tělo přítomného pomocníka M. K., nar. XY, kterému tak bylo způsobeno vážné poranění skeletu hrudníku, trhliny a zhmoždění nitrohrudních orgánů - srdce, plic a jater, kterému na místě podlehl, kdy tímto svým jednáním porušil obecnou prevenční povinnost stanovenou ust. § 2900 zákona č. 89/2012 Sb.,

občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, přičemž v postavení zhotovitele dle zadávacího listu samovýroby palivového dříví č. 35/2017 porušil zákaz těžby, pracovní a technologické postupy při těžbě dříví a zásady bezpečné práce s motorovou pilou.

Za uvedený přečin Okresní soud ve Vyškově uložil obviněnému podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 1 roku. Podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1, 2 tr. zákoníku výkon trestu obviněnému podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 2 let a současně obviněnému uložil, aby v průběhu zkušební doby podle svých sil zaplatil způsobenou škodu.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit škodu a nemajetkovou újmu poškozeným J. K., nar. XY, bytem XY ve výši 273.032 Kč, I. K., nar. XY, bytem XY ve výši 200.000 Kč a Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, IČ 41197518, Regionální pobočce Brno, pobočce pro Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina, Benešova 10, Brno ve výši 2.577,50 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byly poškozeného J. K., nar. XY, bytem XY a to ve výši 273.032 Kč, I. K., nar. XY, bytem XY ve výši 300.000 Kč a Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, IČ 41197518, Regionální pobočka Brno, pobočka pro Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina, Benešova 10, Brno ve výši 2.577,50 Kč odkázány na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti rozsudku Okresního soudu ve Vyškově ze dne 19. 4. 2018, sp. zn. 2 T 5/2018, podal obviněný a poškozené J. K. a I. K. odvolání. Obviněný směřoval podané odvolání do výroku o vině, trestu a náhradě škody a nemajetkové újmy. Poškozené podaly odvolání do výroku o náhradě škody a nemajetkové újmy. O podaných odvoláních rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 24. 7. 2018, sp. zn. 4 To 203/2018, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. z podnětu odvolání obviněného a poškozených J. K. a I. K. napadený rozsudek zrušil ve výroci o náhradě majetkové škody a nemajetkové újmy v celém rozsahu. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. Krajský soud v Brně nově rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil obviněnému povinnost zaplatit na náhradě škody poškozené J. K. částku ve výši 23 032 Kč a Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, se sídlem Praha 3, Orlická 4/2020, IČ 41197518, částku ve výši 2 577,50 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená J. K. a Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky odkázány se zbytky svých nároků na náhradu majetkové škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit na náhradě nemajetkové újmy poškozené J. K. částku ve výši 250 000 Kč a poškozené I. K. částku ve výši 200 000 Kč. Se zbytkem nároku na náhradu nemajetkové újmy byly poškozené J. K. a I. K. podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázány na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 7. 2018, sp. zn. 4 To 203/2018, podal obviněný prostřednictvím obhájkyňe dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., byť výslovně necituje ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ovšem ze slovního vyjádření je nepochybné, že uplatňuje tento dovolací důvod. Podle obviněného byl nesprávně právně posouzen skutek jako přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku. Následně cituje ustanovení § 143 odst. 1 tr. zákoníku a uvádí, že soudy dospěly k chybnému závěru o příčinné souvislosti mezi jeho nedbalostí a smrtí poškozeného, když není dána příčinná souvislost mezi jeho jednáním a způsobeným následkem a závěry soudů nemají oporu v provedeném dokazování. Z odůvodnění rozsudku nevyplývají relevantní skutečnosti, že nedošlo k přerušení skutkového děje, tudíž není dána příčinná souvislost mezi jeho nedbalostí a smrtí poškozeného, ale mezi nepředvídatelným jednáním poškozeného a jeho následným usmrcením (výslovná citace z dovolání). Ze strany soudů nebyla zkoumána příčinná souvislost se zdůrazněním hlavních a rozhodujících příčin, a že je možno zcela vyloučit příčiny vedlejší či podřadné. Obviněný rovněž poukazuje na zásadu gradace příčinné souvislosti, když jednotlivé příčiny a podmínky nemají pro způsobení následku stejný význam. Podstatnou příčinou z hlediska způsobeného následku bylo jednání poškozeného, nikoliv jeho jednání, přičemž v kontextu tohoto nebyla zjišťována míra spoluúčasti poškozeného a bez relevantního odůvodnění byla stanovena v míře 50 %. Ve vztahu k zásahu do jeho práva na spravedlivý proces uvádí, že soudy ignorovaly indicie prokazující jeho nevinu a řádně se nevypořádaly s odůvodněním odmítnutí jim navrhovaných důkazů.

Současně obviněný namítá extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy, neboť v řízení nebyly provedeny důkazy podle § 2 odst. 5 tr. ř. a nebyl řádně zjištěn skutkový stav ve

vztahu k výši nemajetkové újmy, čímž došlo k porušení zásady in dubio pro reo. Následně rozebírá podstatu extrémního rozporu a upozorňuje na nesoulad odůvodnění rozsudku soudu druhého stupně, který výslovně uvedl, že poškozené byly vyslechnuty u hlavního líčení a jejich výslech byl zaměřen i na vztahy mezi nimi a poškozeným, přičemž zdůrazňuje, že toto tvrzení neodpovídá skutečnosti, když poškozené nebyly u hlavního líčení vyslechnuty, bylo pouze přečteno jejich vyjádření. Současně odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 3456/15 (pro zjištění imateriální újmy v adhezním řízení). Rozporuje závěr soudů o prokázané intenzitě vztahů mezi sekundárními poškozenými a primárním poškozeným toliko na základě rodinné vazby a tvrzení sekundárních poškozených, aniž by intenzita vztahů byla jakkoli prokázána (výslovná citace) a odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015.

V závěru podaného dovolání obviněný navrhuje, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 24. 7. 2018, sp. zn. 4 To 203/2018, a přikázal mu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl podle § 265l odst. 1 tr. ř.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření ze dne 31. 1. 2019, sp. zn. 1 NZO 1253/2018, nejprve uvedl, jaký uplatnil obviněný dovolací důvod a v jakých skutečnostech spatřuje jeho naplnění. Uvádí, že „hmotněprávnímu“ dovolacímu důvodu odpovídá pouze zpochybnění existence příčinné souvislosti mezi jednáním obviněného a nastalým následkem v podobě smrti poškozeného. Námitku ovšem považuje za zjevně neopodstatněnou. Nelze totiž přehlédnout, že oba aktéři se nacházeli za týmž účelem na místě samém a to z důvodu samovýroby palivového dříví a oba se podíleli na zpracování zaseknutého kmene vzrostlého stromu. Z hlediska odpovědnosti obviněného nelze považovat za nepředvídatelné, že poškozený bude s nevhodně zpracovaným kmenem manipulovat. Zdůrazňuje, že právě bez nařezání kmene nevhodnou metodou „špalkování“ obviněným by k posunu kmene vůči poškozenému nemohlo dojít. Státní zástupce připouští, že rovněž jednání poškozeného bylo zjevně riskantní a stalo se spolupůsobící příčinou, nicméně samotná tato skutečnost trestní odpovědnost z obviněného nesnímá. Spoluzavinění poškozeného mělo za následek mírnější právní posouzení jednání obviněného. Přesto nelze pominout, že neoprávněné jednání obviněného bylo jednou z rozhodujících příčin smrti poškozeného.

Pokud obviněný dále uplatňuje námitku porušení práva na spravedlivý proces údajným ignorováním indicií prokazující jeho nevinu, jedná se o námitky naprosto nekonkrétní, když obviněný neuvádí, o jaké indicie by se mělo jednat. Z odůvodnění rozhodnutí soudů nižších stupňů je ovšem zřejmé, že tyto se obhajobou obviněného zabývaly a soud druhého stupně napravil absenci nedostatku odůvodnění neprovedení navrhovaných důkazů soudem prvního stupně. Uplatněnému dovolacímu důvodu dle názoru státního zástupce neodpovídají ani námitky údajné existence tzv. extrémního nesouladu mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními týkajícími se obviněným namítaného výroku o náhradě škody a nemajetkové újmy. K tomu zdůrazňuje, že námitka tzv. extrémního nesouladu sama o sobě uplatněnému dovolacímu důvodu neodpovídá, tato by mohla odpovídat zvolenému dovolacímu důvodu pouze v případě, že by byla důvodná. O takovou situaci se v dané věci ve vztahu k výroku o náhradě škody nejedná. Obviněnému sice lze přisvědčit, že soud druhého stupně v odůvodnění svého rozsudku nepřesně uvádí, že obě poškozené byly k věci v hlavním líčení vyslechnuty. Avšak sama tato nepřesnost odůvodnění napadeného rozsudku ve smyslu ustanovení § 265a odst. 4 tr. ř. nepředstavuje vadu, pro kterou by bylo nutno přikročit ke kasaci adhezního výroku. Závěry soudů k posouzení výše nemajetkové újmy nejsou arbitrární a svévolné, ale opírají se o relevantní zjištěné skutečnosti, dostatečně soudy zdůvodněné.

V závěru podaného vyjádření státní zástupce navrhl, aby podané dovolání obviněného bylo podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnuto jako zjevně neopodstatněné a Nejvyšší soud tak učinil podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání. Souhlas s projednáním dovolání v neveřejném zasedání vyslovil podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. i pro případ jiného stanoviska Nejvyššího soudu.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání obviněného je přípustné [§ 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou prostřednictvím obhájkyne, tedy podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. a v souladu s § 265d odst. 2 tr. ř., přičemž lhůta k podání dovolání byla ve smyslu §

Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným naplňují jím uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

Ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004 sp. zn. IV. ÚS 73/03). Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozsudku z vlastní iniciativy. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

Důvod dovolání podle **§ 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.** je dán v případech, kdy *rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení*. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí – s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu – vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

Obviněný naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovozuje z toho, že nebyla prokázána příčinná souvislost mezi jeho jednáním a smrtí poškozeného, v porušení práva na spravedlivý proces, když zároveň uplatňuje námitku extrémního nesouladu ve vztahu k výroku o náhradě škody a nemajetkové újmy.

Nejvyšší soud ohledně dovolání obviněného považuje za nutné zdůraznit následující skutečnosti. Vzhledem k obsahu uplatněných dovolacích námitok lze konstatovat, že obviněný sice své námitky formálně opírá o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ovšem jím namítané vady pod uplatněný dovolací důvod částečně podřadit nelze. Jedná se o námitky obviněného spočívající v tom, že soudy ignorovaly indicie prokazující jeho nevinu a tvrzení o nevypořádání se s jeho obhajobou. Takto uplatněné námitky mají zčásti zcela nekonkrétní charakter (tvrzené ignorování indicií prokazujících nevinu obviněného) a částečně směřují do způsobu hodnocení důkazů soudů nižších stupňů a jako takové

mají procesní charakter a nemohou naplňovat zvolený dovolací důvod, ale ani žádný jiný.

Bez ohledu na shora naznačený závěr Nejvyšší soud z pohledu námitky obviněného, že se soudy nižších stupňů dostatečně nevypořádaly s jeho procesní obhajobou, aniž by ovšem obviněný toto tvrzení nějak blíže rozvedl, považuje za nutné zdůraznit, že soudy nižších stupňů své úvahy ohledně rozsahu dokazování a hodnocení provedených důkazů řádně odůvodnily. Soud prvního stupně velmi podrobně rozvedl, na základě kterých důkazů má obhajobu obviněného za vyvrácenou a které důkazy ho usvědčují. V tomto směru lze poukázat na písemné odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (viz str. 3-4, bod 3. – 7. rozsudku). V dané souvislosti je třeba zdůraznit, že soud prvního stupně se řádně zabýval otázkou oprávněnosti jednání obviněného a poškozeného z pohledu povolení k těžbě, zkušeností a prevence a porušení právních norem, což v případě poškozeného vedlo k fatálnímu následku smrti. Nejvyšší soud pro stručnost na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně odkazuje, když s tímto se zcela ztotožnil. Soud druhého stupně se rovněž se závěry soudu prvního stupně ztotožnil (str. 5 rozsudku), když se vypořádal s námitkami, které obviněný uplatnil v podaném odvolání a které jsou totožné s argumenty uplatněnými v podaném dovolání a obsáhle se vyjádřil k jednotlivým námitkám. V tomto směru věnoval náležitou pozornost námitce obviněného ohledně příčinné souvislosti mezi jednáním obviněného a způsobeným následkem (str. 6-7 rozsudku). Nejvyšší soud v souvislosti s opakováním stejné argumentace v podaném dovolání jako v podaném odvolání považuje za nutné uvést, že z ustálené praxe vyplývá, že pokud obviněný uplatňuje v rámci podaného dovolání v podstatě tytéž námitky, které uplatnil v předchozích stadiích trestního řízení a soudy se s těmito námitkami náležitě vypořádaly, zpravidla to znamená, že podané dovolání není důvodné - viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 86/2002 ze dne 29. 5. 2002, publikované v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu (C. H. BECK, ročník 2002, svazek 17, pod T 408).

Obviněný dále dovozuje porušení práva na spravedlivý proces ve skutečnosti, že soudy řádně neodůvodnily neprovedení všech navrhaných důkazů. Byť obviněný výslovně nenamítá problematiku tzv. opomenutých důkazů, lze v tomto směru odkázat na judikaturu Ústavního soudu, který se opakovaně vyslovil k této problematice (viz usnesení sp. zn. I. ÚS 904/14, nález sp. zn. IV. ÚS 251/04 a další): *„Zákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásadám spravedlivého procesu) vyplývajícímu z čl. 36 odst. 1 Listiny je nutno rozumět tak, že v řízení před obecným soudem musí být dána jeho účastníkovi mj. i možnost navrhnout důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka pak odpovídá povinnost soudu nejen o navržených důkazech rozhodnout, ale také – pokud jim nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl, resp. pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal“.* Z dosavadní rozhodovací praxe Ústavního soudu ohledně nevyhovění důkaznímu návrhu plyne, že neakceptování důkazního návrhu obviněného ze strany obecného soudu lze založit co do věcného obsahu odůvodnění toliko třemi důvody: prvním je argument, dle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhaný důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, dle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potencií. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, dle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhaný, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno (nálezy sp. zn. I. ÚS 733/01, III. ÚS 569/03, IV. ÚS 570/03, II. ÚS 418/03).

Za opomenuté důkazy se v rozhodnutích Nejvyšší soud považuje i procesní situace, v nichž bylo účastníky řízení navrženo provedení konkrétního důkazu, přičemž návrh na toto provedení byl soudem bez věcně adekvátního odůvodnění zamítnut, eventuálně zcela opomenut, což znamená, že ve vlastních rozhodovacích důvodech o něm ve vztahu k jeho zamítnutí nebyla zmínka buď žádná, či toliko okrajová a obecná, neodpovídající povaze a závažnosti věci (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 262/2004, I. ÚS 118/2009, či III. ÚS 3320/2009 a další). Z judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího soudu zároveň ovšem vyplývá, že se však nejedná o opomenuté důkazy, jestliže jsou dodrženy všechny podmínky procesního postupu, jak jsou zákonem vymezeny, a soudy tento postup dostatečně odůvodní a vysvětlí v přezkoumávaných rozhodnutích (srov. přiměřeně rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2015, sp. zn. 8 Tdo 1352/2014). Jinak řečeno, o případ tzv. opomenutých důkazů se nejedná tehdy, když se soudy zabývaly důkazním návrhem, přičemž rozhodly tak, že další dokazování v tomto směru nebudou provádět, neboť skutkový stav věci byl náležitě zjištěn ostatními v řízení provedenými důkazy a

navrhovaný důkaz by neměl na posouzení skutkového stavu žádný vliv (blíže viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. 4 Tdo 1347/2013).

Ve vztahu k neprovedení všech požadovaných důkazů je třeba uvést, že Nejvyšší soud musí konstatovat, že soud prvního stupně pochybil, pokud v rámci odůvodnění rozsudku nezdůvodnil, proč neprovedl důkazy navržené obhajobou, když pouze z protokolu o hlavním líčení je patrné, že provedení navrhovaných důkazů zamítl. Naznačené pochybení nicméně soud druhého stupně napravil, když jednak konstatoval, že soud prvního stupně nepostupoval řádně, pokud v odůvodnění rozsudku neuvedl, z jakých důvodů neprovedl požadované důkazy, když ovšem výslovně uvedl, že neprovedení navrhovaných důkazů nemělo vliv na skutková zjištění učiněná soudem prvního stupně a neprovedení navrhovaných důkazů odůvodnil tím, že tyto nemají žádnou vypovídací hodnotu a jejich nadbytečností (viz str. 5 rozsudku soudu druhého stupně). Nejvyšší soud má za to, že toto zdůvodnění je dostatečné, neboť navrhovaní svědci se měli toliko vyjádřit ke vztahům mezi obviněným a poškozeným, když ovšem nelze pominout, že tito svědci na místě činu nebyli. Jinak vyjádřeno, tyto svědecké výpovědi by neposkytly žádné nové objektivní informace o skutkovém ději nad rámec toho, co bylo zjištěno z ostatních důkazů a jak uvedl již soud druhého stupně, nemohly by ovlivnit úvahy a závěry o vině obviněného, potažmo o spoluvině poškozeného. Dále i řádně odůvodnil neprovedení vyšetřovacího pokusu na místě činu, když dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn bez důvodných pochybností z již provedených důkazů, zejména znaleckého posudku Ing. Bartoše Ph.D., MBA, takže z tohoto pohledu se jedná o důkaz nadbytečný. V tomto směru je třeba uvést, že dokazování nemůže být procesem bezbřehým, v němž by bylo nutné provést všechny navrhované důkazy, které mají s projednávanou věcí jakoukoli souvislost. Meze dokazování jsou zákonem nastaveny v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. tak, že orgány činné v trestním řízení, tedy i soud, mají povinnost zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodování, což bylo v dané věci postupem soudů nižších stupňů dodrženo.

Ohledně námitky obviněného, že u něho není dána příčinná souvislost mezi jeho jednáním a následkem, lze uvést následující. Především je třeba zdůraznit, že tato námitka je podřaditelná pod zvolený dovolací důvod, když příčinný vztah spojuje jednání s následkem a je nezbytným obligatorním znakem tzv. objektivní stránky trestného činu. Samotná příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním pachatele a způsobeným relevantním trestněprávním následkem (účinkem) ovšem zakládá trestní odpovědnost pachatele jen za předpokladu, je-li vývoj příčinné souvislosti alespoň v hrubých rysech zahrnut jeho zaviněním (srov. např. R 20/1981 Sb. rozh. tr., R 21/1981 Sb. rozh. tr.). Určitá skutečnost (okolnost) neztrácí svůj charakter příčiny jen proto, že mimo ni byl následek způsoben ještě dalšími příčinami (okolnostmi, podmínkami). To znamená, že příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a následkem se nepřerušuje, jestliže k jednání pachatele přistoupí ještě další skutečnost, jež spolupůsobí ke vzniku následku, ovšem za předpokladu, že jednání pachatele zůstává takovou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo (srov. R 37/1975 Sb. rozh. tr.). Jednání pachatele má proto povahu příčiny i tehdy, když kromě něj vedlo k následku i jednání další osoby. Poněvadž každé jednání, bez něhož by následek nebyl nastal, současně nemusí být stejně důležitou příčinou následku (zásada gradace příčinné souvislosti), je důležité, aby konkrétní činnost (jednání) pachatele byla pro způsobení následku příčinou dostatečně významnou. K přerušení příčinné souvislosti by došlo jedině tehdy, pokud by nová okolnost působila jako výlučná a samostatná příčina, která by způsobila následek bez ohledu na jednání pachatele. Zároveň platí, že pokud při vzniku následku spolupůsobilo více příčin, je třeba hodnotit každou příčinu co do jejího významu pro vznik následku zvlášť a určit její důležitost pro následek, který z jednání obviněných nastal. S tím souvisí i tzv. teorie přerušení (přetržení) příčinné souvislosti, podle níž se příčinná souvislost přerušuje (nedospěje až k účinku), pokud do příčinného průběhu vstoupí další výlučná a samostatná příčina, která způsobila účinek bez ohledu na jednání pachatele. Příčinná souvislost je dána i tehdy, když vedle příčiny, která způsobila následek (např. smrt jiného), působila i další příčina, přičemž je nerozhodné, jestli každá z těchto příčin byla jinak způsobilá přivodit následek (smrt) sama o sobě nebo mohla tento následek přivodit jen ve vzájemném spolupůsobení s druhou příčinou (srov. rozhodnutí č. 47/1970-II. Sb. rozh. tr.).

Jak již bylo naznačeno shora pro posuzování příčinného vztahu, pokud se na následku podílí více příčin, má podstatný význam zásada, že jednotlivé příčiny a podmínky nemají pro způsobení následku stejný význam (tzv. zásada gradace příčinné souvislosti). Důležité je, aby jednání pachatele bylo z hlediska

způsobení následku příčinou dostatečně významnou, což je v posuzovaném případě nepochybné. (srov. Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 176). Rozlišování mezi následky nevyhnutelnými a nahodilými však není rozhodující pro stanovení trestní odpovědnosti. Jednání jako příčina následku není vždy stejné, ale naopak může vyjadřovat rozdílné stupně způsobení následku. Stupeň způsobení následku je pak jednou z okolností, které spoluurčují stupeň společenské škodlivosti konkrétního posuzovaného trestného činu.

Platí, že příčinné souvislosti je třeba zkoumat vždy konkrétně na základě zjištěných okolností případu se zdůrazněním hlavních a rozhodujících příčin, což však na druhé straně neznamená, že jen hlavní příčiny jsou právně relevantní a že je možno zcela vyloučit příčiny vedlejší či podřadné. Vzhledem k tomu, že trestným činem je pouze čin, který má znaky některé skutkové podstaty jako typizovaného jednání společensky škodlivého, je třeba zkoumat příčinný vztah v jeho konkrétní podobě, tj. protiprávní jednání pachatele směřující ke konkrétnímu trestněprávně relevantnímu následku, přičemž je třeba si uvědomit, že jednání pachatele jako příčina následku není vždy stejné a stejnorodé.

Soudy nižších stupňů dospěly k závěru, že to bylo nepochybně jednání obviněného, které vedlo ke vzniku smrti poškozeného, byť se nejednalo o příčinu jedinou, neboť další příčinou bylo jednání poškozeného. V tomto směru zdůraznily, že to byl právě obviněný, který s poškozeným prováděl samovýrobu palivového dříví v nepovoleném a nezabezpečeném místě, a to metodou zakázanou tzv. špalkováním, když jak sám připustil, nevěděl, jak má správně postupovat v případě uvolňování zavěšeného stromu, neměl ani žádné praktické zkušenosti, jak má být správně z hlediska bezpečnosti postupováno. Jinak vyjádřeno obviněný za situace, kdy neměl k takovému jednání oprávnění a měl s poškozeným výslovně povoleno zpracování dřeva, které leželo na zemi, a v místě, kde se vůbec neměli nacházet a bez jakýchkoliv odborných, ale i praktických zkušeností se rozhodl odstranit zavěšený a zaklíněný strom a tento rozřezat způsobem, který je zcela nedovolený tzv. špalkováním motorovou pilou, a to vše činil jako osoba odpovědná za samosběr dřeva na základě zadávacího listu. Jeho jednání tedy bylo nepochybně jednou z rozhodujících příčin následku spočívajícího v tom, že v důsledku blízkosti poškozeného u zaklíněného stromu, který se sesunul, došlo ke způsobení smrtelného následku u poškozeného. V tomto směru je také třeba zdůraznit, že obviněný postupoval v rozporu s prevenční povinností vyjádřenou v § 2900 zákona č. 89/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník), neboť používal motorovou pilu bez hlubších znalostí pouze se znalostí samouka, když si zároveň musel být vědom skutečnosti, že odpovídá za bezpečnost práce jako odpovědná osoba podle zadávacího listu. Byl to právě on, kdo byl v souladu se zadávacím listem jednoznačně poučen, že odpovídá za práci s motorovou pilou. Nejenže poškozenému neudělil žádné pokyny k provádění práce (samovýroby dřeva), tj. aby se nepřibližoval k zaklíněnému stromu, dokud se strom nebude bezpečně nacházet na zemi, ale zcela neuváženě začal nařezávat kmen zavěšeného stromu metodou tzv. špalkování, ačkoliv je takový postup zakázán podle tehdy platného nařízení vlády č. 28/2002 Sb.

Nejvyšší soud považuje za nutné konstatovat, že obviněný si musel být vědom nezbytnosti a potřeby hlubších znalostí ke zpracování takového stromu, potřeby více zkušeností z důvodu náročnosti úkonu a předpokladu i vysoké odbornosti práce s motorovou pilou. Přesto lehkomyšlně a velmi riskantně provedl 4 řezy do kmene zaklíněného stromu a nepočínal si vůbec prevenčně, když řádně nezkontroloval, kde se nachází poškozený, ani ho neupozornil na možné a pravděpodobné nebezpečí související se zaklíněným stromem a jeho sesuvem. Na tomto místě je nutné zdůraznit, že obviněný jako osoba znalá minimálně obecných zásad práce s motorovou pilou a nutností dodržovat určitou míru bezpečnosti při práci v lese a přírodních zákonů musel bez pochybností vědět, že jde o činnost vysoce nebezpečnou, již nebo prostřednictvím níž může dojít k vážnému zranění jeho osoby i poškozeného, tj. že může dojít k ohrožení života jak jeho vlastního, tak i poškozeného. Vzhledem ke shora uvedenému je možno uzavřít, že existuje příčinná souvislost mezi jednáním obviněného a smrtí poškozeného, obviněný zcela nekvalifikovaným a zakázaným způsobem manipuloval se zavěšeným stromem a zároveň nepřijal žádné konkrétní opatření k tomu, aby se poškozený nenacházel v jeho blízkosti při této manipulaci (např. tím, že by vyzval poškozeného, aby se vzdálil do takové bezpečné vzdálenosti, aby v případě nějakého nekontrolovaného pohybu řezaného stromu nedošlo k jeho zranění). Zde je třeba zdůraznit, že odpovědná osoba, byť jen na základě zadávacího listu (není zapotřebí pracovněprávního vztahu), která z nedbalosti nezabrání tomu, aby spolupracovník z bezpečnostního hlediska nevstupoval k nebezpečně zavěšenému stromu, nedá

potřebné pokyny k zajištění bezpečnosti při práci s motorovou pilou a provádění sundání zaseknutého stromu nebo nedá pokyny, aby spolupracovník postupoval nezávadným způsobem (např. proti jím daným pokynům), je trestně odpovědná za smrtelný úraz v důsledku toho nastalý (srov. přiměřeně R 91/1955). Současně lze uzavřít, že jednání obviněného bylo podstatnou příčinou vzniklého následku, když pokud by nebylo skutečnosti, že se obviněný, který neměl žádné odborné zkušenosti a v rozporu se zadávacím listem rozhodl zcela svévolně odstranit zavěšený a zaklíněný strom, nemohlo by dojít k jeho sesnutí a následně smrti poškozeného.

Nad rámec shora uvedeného je třeba uvést, že při hodnocení příčinné souvislosti nelze také přehlédnout, že obviněný měl postupovat podle § 2900 zákona č. 89/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. *vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného*, přičemž zvláštní povinnost předcházet vzniku újmy (prevenční povinnosti) vychází ze zásady *neminem laedere*. Z § 2900 občanského zákoníku tak lze dovodit existenci protiprávního činu, i když žádný jiný právní předpis konkrétní povinnost k určitému chování nestanoví (resp. existuje-li, není pro použití § 2900 místo – srov. NS [25 Cdo 1427/2001](#)). Prevenční povinnost stíhá každého pouze při jeho aktivním postupu, při konání (komisivní jednání). Po nikom nelze požadovat, aby zasahoval proti jakémukoli předpokládanému riziku a vstupoval do cizího soukromí bez zjevné, věcně odůvodněné příčiny. Z obecného hlediska je třeba zvážit např. pravděpodobnost vzniku újmy (nebezpečnost jednání), rozpoznatelnost hrozby vzniku újmy, poměr mezi důležitostí zájmu škůdce a hodnotou ohroženého statku poškozeného (čím bude zájem vyšší a hodnota nižší, tím spíše budeme jednání kvalifikovat jako dovolené). [srov. Hulmák a kol., *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část* (§ 2055–3014), 1. vydání, 2014, s. 1511–1515]. Takto ovšem obviněný nepostupoval.

Zároveň je třeba uvést, že soudy nižší instance bylo zcela správně dovozeno, že poškozený se na nastalé situaci podílel a nese svůj podstatný díl viny na způsobitelném následku. Provedeným dokazováním soudu prvního stupně bylo prokázáno, že poškozený byl přítomen rozhovoru s lesním – svědkem S., ze kterého vyplynulo, v jakém prostoru mají provádět samovýrobu a že jen dříví ležícího na zemi a nikoliv na zavěšených zaklíněných stromech, a tudíž mu bylo známo, že s obviněným provádí samovýrobu v nepovoleném místě a na zavěšeném stromě. Nebyl ani dostatečně kvalifikován k odstranění zaklíněného a zavěšeného stromu a o nedostatečné kvalifikaci věděl a to i ve vztahu k obviněnému, neboť samovýrobu palivového dříví spolu neprováděli poprvé, nýbrž opakovaně. Byť nebyl výslovně obviněným upozorněn, aby nevstupoval k blízkosti zavěšeného stromu z důvodu možného nebezpečí pádu či sesuvu zbývající části stromu, jako člověku běžně inteligentnímu mu muselo být jasné, že v prostoru pod či vedle zavěšeného stromu hrozí vážné nebezpečí vážného úrazu. Za takové situace vyjádřený poměr spoluzavinění 50 % poškozeného a 50 % poměr obviněného je zcela logickým závěrem soudů. Ve vztahu k námitce obviněného, že soudy *expresiss verbis* neuedly, z čeho vyvozují vyslovený poměr zavinění, Nejvyšší soud uvádí, že ze skutkových zjištění vyplynulo rovnocenné zavinění mezi obviněným a poškozeným, a proto správně dovodily spoluzavinění poškozeného ve stanovené výši, byť soudy stanovenou míru *expresiss verbis* neodůvodnily, pouze poukázaly na vysokou míru spoluzavinění (viz str. 5, bod 8. rozsudku soudu prvního stupně).

Nejvyšší soud dodává, že trestní odpovědnost pachatele za vzniklý následek závisí dále na tom, zda následek i příčinný průběh k němu vedoucí jsou kryty pachatelovým zaviněním. Jinak řečeno, pro trestní odpovědnost musí být dán především příčinný vztah, a teprve po jeho zjištění je možno zkoumat otázku zavinění, které musí zahrnout i podstatné rysy příčinného vztahu. Z hlediska subjektivní stránky se vyžaduje nedbalost [§ 16 odst. 1 písm. a), b) tr. zákoníku] a co je důležité, zavinění z nedbalosti není vyloučeno spoluzaviněním jiných osob, včetně poškozeného (viz přim. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2013, sp. zn. 6 Tdo 1025/2013). Rozhodným je, zda pachatel věděl nebo vědět mohl a měl, že porušením některého předpisu bude jednat za takových okolností, že tím může způsobit následek uvedený ve zvláštní části tr. zákoníku.

V předmětné věci soud prvního stupně dospěl k závěru, že obviněný jednal v nedbalosti vědomé podle § 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku (viz str. 4, bod 8. rozsudku). Soud druhého stupně rovněž dospěl k závěru, že obviněný jednal ve formě nedbalosti vědomé. V případě nedbalosti vědomé podle § 16 odst. 1 písm. a)

tr. zákoníku se vyžaduje, aby pachatel věděl, že může způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhá, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí. Vědomá nedbalost je budována na vědomí možnosti vzniku následku, což je schopnost pachatele rozpoznat a zhodnotit okolnosti, které vytvářejí možné nebezpečí pro zájem chráněný trestním zákonem. Při vědomé nedbalosti pachatel ví, že může způsobit následek trestného činu, ale bez přiměřených důvodů spoléhá, že takový následek nezpůsobí. Pro závěr o vědomé nedbalosti nestačí pouhé zjištění, že pachatel věděl, že svým jednáním může způsobit porušení nebo ohrožení chráněného zájmu, ale je nutné zjišťovat všechny skutečnosti, z nichž by bylo možno spolehlivě dovodit, že bez přiměřených důvodů spoléhal, že porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem nezpůsobí. K posouzení přiměřenosti jeho důvodů je nutné přistoupit z hlediska zkušenosti pachatele a ostatních okolností případu (srov. č. 45/1965, č. 29/2012 Sb. rozh. tr.). V dané věci se soud prvního stupně zabýval otázkou přiměřenosti důvodů, na které obviněný spoléhal z toho pohledu, že následek nenastane právě z pohledu zkušeností obviněného, a dospěl k závěru, že obviněný bez přiměřených důvodů spoléhal, že takový následek nenastane, tedy že jednal ve vědomé nedbalosti. Nejvyšší soud pro stručnost na jeho úvahy odkazuje, když s těmito se zcela ztotožnil (viz str. 4, bod 8. rozsudku).

Proto lze uzavřít, že obviněný sice uplatnil námitku týkající se příčinné souvislosti právně relevantním způsobem ovšem tato je zjevně neopodstatněná.

Ohledně obviněným namítané existence extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a skutkovým stavem týkajícím se výroku o náhradě škody a nemajetkové újmy, považuje Nejvyšší soud za nutno zdůraznit následující. Vzhledem ke konstantní judikatuře Ústavního soudu, který opakovaně uvedl, že s ohledem na právo obviněného na spravedlivý proces je nutno o relevanci námitek proti skutkovým zjištěním uvažovat i v dovolacím řízení v těch případech, kdy je dán extrémní rozpor mezi skutkovým stavem věci v soudy dovozené podobě a provedenými důkazy (viz např. nálezy Ústavního soudu ve věcech sp. zn. I. ÚS 4/04 nebo sp. zn. III. ÚS 3136/09), může existence extrémního rozporu naplňovat dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (viz rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2006, sp. zn. ÚS II. 669/05, obdobě např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2015, sp. zn. 8 Tdo 1482/2014). Nestačí ovšem pouhé tvrzení této skutečnosti, existence extrémního rozporu musí být prokázána. Extrémní rozpor je dán tehdy, jestliže zásadní skutková zjištění v rozhodnutí zcela chybí vzhledem k absenci příslušných důkazů, nebo zjevně nemají žádnou vazbu na soudem deklarovaný obsah provedeného dokazování, či jsou dokonce opakem toho, co bylo skutečným obsahem dokazování. Nejvyšší soud považuje za nutné konstatovat, že § 2 odst. 5 tr. ř. ani § 2 odst. 6 tr. ř. nestanoví žádná pravidla jak pro míru důkazů potřebných k prokázání určité skutečnosti, tak pro relativní váhu určitých druhů či typů důkazů. Z hlediska práva na spravedlivý proces je však klíčový požadavek náležitého odůvodnění rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř. a § 134 odst. 2 tr. ř. (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 1. 2009, sp. zn. 3 Tdo 55/2009).

Lze konstatovat, že obviněný ve vztahu k namítané existenci extrémního rozporu toliko opětovně vyjadřuje nesouhlas s hodnocením skutečností soudy prvního a druhého stupně. Jak již bylo naznačeno, tyto soudy k náležitému stanovení výše náhrady škody nemajetkové újmy provedly všechny potřebné důkazy, tak jak to vyžaduje ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., tyto hodnotily v jejich vzájemných souvislostech, kdy i odůvodnění jejich rozhodnutí odpovídá § 125 tr. ř. Existenci extrémního rozporu nelze dovozovat jen z toho, že soudy přiznaly náhradu škody a nemajetkové újmy nejbližším osobám poškozeného, tj. manželce poškozeného a jeho dceři, když není pochyb o tom, že se jedná o nejbližší příbuzné zemřelého poškozeného. Jestliže tedy soudy hodnotily a přiznaly nemajetkovou újmu a polovinu nákladů za pohřeb poškozeného odlišným způsobem než obviněný, neznamená tato skutečnost automaticky porušení zásady volného hodnocení důkazů, zásady in dubio pro reo, případně dalších zásad spjatých se spravedlivým procesem (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 3 Tdo 1615/2014). Proto uplatněnou argumentaci nelze podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Nad rámec uvedeného Nejvyšší soud musí uvést, že z trestního spisu bylo zjištěno, že dcera měla s otcem (poškozeným) dobrý vztah (č. 1. 214 tr. spisu), rovněž manželka J. K. uvedla, že s manželem žila v dlouhodobém harmonickém a šťastném manželství již 29 let a poškozený se podílel na úhradě jejich životních potřeb, když ani obviněný netvrdí v tomto směru nic jiného. Obě poškozené, jak paní I. K., tak

J. K., pak uplatnil svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 894/2018). Soud druhého stupně při úvahách o výši náhrady nemajetkové újmy postupoval v souladu s § 2959 zákona č. 89/2014 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, kdy je třeba vycházet z principu proporcionality a zohledňovat okolnosti jak na straně poškozeného (pozůstalého) – zejména intenzitu jeho vztahu se zemřelým, jejich věk, otázku komplexní existenční závislosti pozůstalého na usmrcené osobě, či případné poskytnutí jiné satisfakce pozůstalým; tak na straně obviněného (původce újmy) – zejména jeho postoj k projednávané věci, dopad události do jeho duševní sféry a míru zavinění, eventuelně spoluzavinění usmrcené osoby (srov. nález Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 2844/15). Je nepochybné, jak mimo jiné uvedly i obě poškozené (manželka a dcera), že ztrátu milovaného člověka (manžela a otce) vnímají jako nesnesitelnou bolest. Vztahy mezi nimi byly prokázány na základě listinných důkazů (viz č. l. 213-215, 237-238), konkrétně vyjádření poškozených, které byly konstatovány v rámci hlavního líčení. Poškozená J. K., manželka zemřelého poškozeného, rozvedla, jaké konkrétní důsledky i v oblasti finanční pro ni měla ztráta manžela, potažmo jak se jí změnil život po smrti milovaného manžela. Soud tak zcela správně přiznal škodu oběma poškozeným poníženou o 50 % z důvodu prokázání spoluzavinění poškozeným M. K. v uvedené výši (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. 2. 2013, sp. zn. 7 Tdo 1446/2012). Ad absurdum je pak tedy námitka obviněného, že soud neprokazoval bližší vztah mezi poškozeným M. K. a jeho manželkou a dcerou, když z jejich vyjádření vyplývá harmonický vztah a společné soužití ve šťastném manželství po dobu 29 let. Přiznaná výše nemajetkové újmy byla soudem druhého stupně stanovena zcela v souladu s morálními zásadami a běžnou praxí přiznaných nároků poškozených podle ustálené judikatury.

Ohledně námítka obviněného, že soud druhého stupně v odůvodnění rozhodnutí uvádí, že poškozené J. K. a I. K. byly v rámci hlavního líčení vyslechnuty, přičemž toto konstatování se nezakládá na pravdě, lze konstatovat, že tato námitka je důvodná, ovšem nenaplnuje zvolený dovolací důvod. Nejvyšší soud z trestního spisu zjistil, že poškozené J. K. a I. K. podaly rozsáhlé vyjádření a vyčíslení škody a nemajetkové újmy v rámci přípravného řízení (č. l. 213-223, 237-238), když toto bylo u hlavního líčení přečteno podle § 213 odst. 1 tr. ř., takže poškozené skutečně u hlavního líčení nebyly vyslechnuty. Lze připustit, že tvrzení soudu druhého stupně v odůvodnění rozsudku druhostupňového soudu představuje vadu, když se ovšem nejedná o vadu podstatnou, v důsledku které by bylo napadené rozhodnutí nutné rušit. Rozhodující je skutečnost, že v rámci hlavního líčení bylo přečteno připojení poškozených s nárokem na náhradu škody a nemajetkové újmy včetně jejich vyjádření k těmto nárokům a obviněný se mohl k tomuto nároku a jejich vyjádření vyjádřit. Obecně je třeba uvést, že uplatněná námitka obviněného naráží na mantinely § 265a odst. 4 tr. ř., když není přípustné podat dovolání pouze do odůvodnění. Přípustné je dovolání jen proti výrokům rozhodnutí, nikoli jen proti jeho odůvodnění. Důvody dovolání (§ 265b tr. ř.) totiž musí mít podklad výlučně ve výrokové části příslušného rozhodnutí, případně v postupu soudu, který předcházela vydání napadeného rozhodnutí, nikoli jen v samotném odůvodnění vydaného rozhodnutí. Je-li dovolání podáno jen proti důvodům rozhodnutí uvedených v § 265a odst. 1 a 2 tr. ř., musí být odmítnuto jako nepřípustné [§ 265i odst. 1 písm. a) tr. ř.] a též jako nesplňující náležitosti obsahu dovolání [§ 265i odst. 1 písm. d) tr. ř.], neboť jednou z náležitostí je označení výroku, který je dovoláním napadán (§ 265f odst. 1 tr. ř.). To platí bez ohledu na skutečnost, zda je odůvodnění rozhodnutí nesprávné, rozporné, neúplné nebo jinak vadné.

Na závěr ohledně namítaného porušení práva na spravedlivý proces obviněným lze uvést, že rovněž tato uplatněná námitka nenaplnuje dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obecně je ovšem třeba zdůraznit, že vzhledem k výkladu Ústavního soudu porušení práva na spravedlivý proces může zakládat naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (viz Stanovisko Ústavního soudu Pl. ÚS-st. 38/14 ze dne 4. 3. 2014, bod 14. a 26., rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2006, sp. zn. ÚS II. 669/05). O takový případ se ovšem v dané věci nejedná, když lze konstatovat, že soudy nižších stupňů ohledně tohoto obviněného provedly dokazování v nezbytném rozsahu, přičemž skutkové závěry soudů mají oporu v provedených důkazech, kdy při jejich hodnocení nedošlo k žádné deformaci provedených důkazů, tyto byly hodnoceny v souladu s ustanovením § 2 odst. 5, 6 tr. ř., takže skutkový stav byl zjištěn v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí. Odůvodnění rozhodnutí soudů ve vztahu k tomuto obviněnému pak odpovídá § 125 tr. ř. Nad rámec shora uvedeného je dále nutno uvést, že právo na spravedlivý proces není

možno vykládat tak, že garantuje úspěch v řízení či zaručuje právo na rozhodnutí, jež odpovídá představám dovolatele. Uvedeným právem je pouze zajišťováno právo na spravedlivé soudní řízení, v němž se uplatní všechny zásady soudního rozhodování podle zákona a v souladu s ústavními principy (viz rozhodnutí Ústavního soudu dne 4. 5. 2005, sp. zn. II. ÚS 681/04). Tyto zásady byly v daném řízení dodrženy a respektovány.

Vzhledem ke shora uvedenému lze mít za to, že obviněný uplatnil takové dovolací námitky, které lze z části pořadit pod zvolený dovolací důvod, kdy ovšem tyto byly zřejmě neopodstatněné.

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Nejvyšší soud dovolání odmítne, „*jde-li o dovolání zjevně neopodstatněné*“. Nejvyšší soud v posuzované věci jako takové vyhodnotil dovolání obviněného, a proto rozhodl o něm způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl dovolací soud o tomto mimořádném opravném prostředku obviněného v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje se na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., dle něhož „*V odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí*“.

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 27. 3. 2019

JUDr. Jiří Pácal
předseda senátu

Zpracovala:
JUDr. Marta Ondrušová